

NBP

Narodowy Bank Polski

Monety kolekcjonerskie

Skarby Stanisława Augusta

Kazimierz Jagiellończyk
(1447–1492)

Skarby Stanisława Augusta

Wyjątkowa seria złotych i srebrnych monet kolekcjonerskich o nominałach 500 zł i 50 zł – „Skarby Stanisława Augusta” – odwzorowuje słynną osiemnastowieczną serię medalierską z wizerunkami królów Polski wykonaną na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Królewskie medale powstawały w mennicy warszawskiej w latach 1791–1797/1798. Ich twórcami byli dwaj wybitni medalierzy Jan Filip Holzhaeusser i Jan Jakub Reichel. Medale były wzorowane na portretach namalowanych w latach 1768–1771 przez Marcella Bacciarellego do Pokoju Marmurowego w Zamku Królewskim w Warszawie. Monety emitowane przez Narodowy Bank Polski są wiernymi replikami medali, zachowują średnicę i wysokość reliefu oryginałów. Dotyczy to portretów królewskich prezentowanych na rewersach monet. Odwrotne strony medali z życiorysami królów, umieszczone na awersach monet, zostały pomniejszone, ponieważ towarzyszy im otok z nazwą państwa, godłem Rzeczypospolitej, nominałem oraz rokiem emisji. Życiorysy monarchów, jak również napisy na awersach medali towarzyszące portretom władców, zredagowane są po łacinie. Ostatecznej redakcji tych tekstów dokonał zapewne sam król Stanisław August. Imiona monarchów w języku polskim umieszczone zostały na boku monet; tamże znajduje się nazwa serii „Skarby Stanisława Augusta”.

Poczet królów polskich wykonany na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego składał się z wizerunków 23 monarchów. Był tu o jeden portret królewski więcej niż na obrazach Bacciarellego, którego cykl obejmuje 22 obrazy. Dodatkowy portret Stanisława Leszczyńskiego, umieszczony na medalu, powstał najprawdopodobniej na podstawie obrazu Jana Bogumiła Plerscha. Obie serie, malarska i medalierska, zaczynają się od Bolesława Chrobrego, a kończą wizerunkiem Augusta III Sasa. W Pokoju Marmurowym od XVIII wieku naczelne miejsce zajmuje jednak kilkakrotnie większy od pozostałych królewskich portretów wizerunek Stanisława Augusta w pełnej postaci, w stroju koronacyjnym. Zapewne więc i serię medalierską zamykać miał medal z wizerunkiem aktualnie panującego monarchy. Abdykacja, emigracja i rychła śmierć króla w początku 1798 r. uniemożliwiły realizację tego zamierzenia.

Seria monet „Skarby Stanisława Augusta” obejmuje 24 wizerunki monarchów – 23 z oryginalnej serii królewskiej oraz portret Stanisława Augusta, odtworzony według medali z epoki. Tak jak w XVIII wieku medale, monety będą bite w złocie i w srebrze.

Tomasz Bylicki
starszy kustosz
Muzeum Historyczne m. st. Warszawy

Jagiello syn drugi, Prusy na żądanie mieszkańców spod jarzma niemieckiego wyrwawszy, do Korony przywrócił i prowincję zrobił. Umarł w Grodnie Roku Pańskiego 1492, mając lat 66, po 45 latach panowania, dnia 7 czerwca.

Kazimierz Jagiellończyk (1447–1492)

Dziewiąta moneta serii ukazuje Kazimierza Jagiellończyka, młodszego brata Władysława Warneńczyka. Jego długie panowanie było bardzo owocne; przyłączono ziemie pruskie, księstwo oświęcimskie i część Mazowsza. Z 13 dzieci ze związku z Elżbietą Rakuszką (zwaną matką królów) czterech jego synów było koronowanych, jeden zyskał nimb świętości, a pięć córek wzięto się w znane europejskie domy książęce. Dynastia jagiellońska stała się ważną siłą polityczną Europy XV w.

Na medalowym popiersiu króla (według portretu pędzla Marcella Bacciarellego) widać podobieństwo rysów twarzy do rzeźby nagrobka dłuta Wita Stwosza w katedrze na Wawelu. Na medalu głowa króla w futrzanym kołpaku z kitą, przy płaszczu spiętym klamrą tarcza z herbem Prus Królewskich.

Na rewersie medalu czytamy w tłumaczeniu: *Jagiellły syn drugi, Prusy na żądanie mieszkańców spod jarzma niemieckiego wyrwawszy, do Korony przywrócił i prowincją zrobił. Umarł w Grodnie Roku Pańskiego 1492, mając lat 66, po 45 latach panowania, dnia 7 czerwca.*

Kazimierz, urodzony w 1427 r. syn Władysława Jagiełły i Zofii Holszańskiej, w 1440 r. obwołany został na Litwie wielkim księciem, jednak formalnie unię personalną polsko-litewską odnowiono dopiero po jego koronacji w 1447 r. Rozwój handlu wiślanego, emancypacja polityczna miast w państwie krzyżackim, powstanie Związku Pruskiego, były przyczyną wydania w 1454 r. aktu inkorporacji Prus do Polski. Po wojnie trzynastoletniej z Zakonem Krzyżackim, zakończonej w 1466 r. zwycięstwem Polski, pozyskano Pomorze Gdańskie i część ziem pruskich. Zakon stał się lennikiem korony polskiej. Dla syna, Władysława, król uzyskał korony Węgier i Czech. Szlachta polska otrzymała nowe przywileje. Rozkwitała nauka i kultura; Jan Długosz napisał monumentalne dzieje Polski, a w kościele Mariackim w Krakowie powstał ołtarz Wita Stwosza.

Marta Męclewska

Monety kolekcjonerskie Kazimierz Jagiellończyk

Nominał 500 zł

metal: Au 999,9/1000

stempel: zwykły

średnica: 45 mm

masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA
AUGUSTA * KAZIMIERZ JAGIELLOŃCZYK *

nakład: do 600 szt.

Projektant rewersu –

Anna Wątróbska-Wdowiarska

Projektant awersu oraz napisów

na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę
wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Emisja: 3 grudnia 2015 r.

Nominał 50 zł

metal: Ag 999/1000

stempel: zwykły

średnica: 45 mm

masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA
AUGUSTA * KAZIMIERZ JAGIELLOŃCZYK *

nakład: do 5250 szt.

Projektant rewersu –

Anna Wątróbska-Wdowiarska

Projektant awersu oraz napisów

na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę
wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Emisja: 3 grudnia 2015 r.

Bolesław Chrobry
(992-1025)
Emisja: 12 III 2013 r.

Władysław Jagiełło
(1386-1434)
Emisja: 3 III 2015 r.

Wacław II Czeski
(1291-1305)
Emisja: 22 V 2013 r.

Władysław Warneńczyk
(1434-1444)
Emisja: 15 IX 2015 r.

Władysław Łokietek
(1320-1333)
Emisja: 13 IX 2013 r.

Kazimierz Jagiellończyk
(1447-1492)
Emisja: 3 XII 2015 r.

Kazimierz Wielki
(1333-1370)
Emisja: 3 III 2014 r.

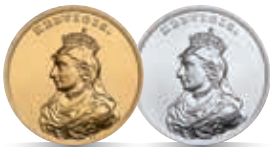
Jan Olbracht
(1492-1501)

Ludwik Węgierski
(1370-1382)
Emisja: 10 IX 2014 r.

Aleksander Jagiellończyk
(1501-1506)

Jadwiga Andegaweńska
(1384-1399)
Emisja: 4 XII 2014 r.

Zygmunt I Stary
(1506-1548)

Zygmunt August
(1548-1572)

Michał Korybut Wiśniowiecki
(1669-1673)

Henryk Walezy
(1573-1575)

Jan III Sobieski
(1674-1696)

Stefan Batory
(1576-1586)

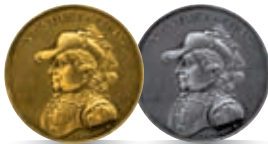
August II Mocny
(1697-1706, 1709-1733)

Zygmunt III Waza
(1587-1632)

Stanisław Leszczyński
(1705-1709, 1733-1736)

Władysław IV Waza
(1632-1648)

August III Sas
(1733-1763)

Jan Kazimierz Waza
(1648-1668)

Stanisław August Poniatowski
(1764-1795)

Projekt monety w przygotowaniu

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętnienia ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: www.nbp.pl/monety. Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami: 22 185 91 96 oraz 22 185 91 59.

Następna moneta z serii „Skarby Stanisława Augusta” – Jan Olbracht ukaże się w czerwcu 2016 r.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i Ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, ani nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki dla działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych. Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość pieniądza